

Blogg 8/2023 (November)

Ursäkta, har du en stund tid att prata om värderingar?

Heikki Inkeroinen
Sakkunnig inom trädgårds- och
potatisproduktion
ProAgria Itä-Suomi

Rubriken är kanske inte den mest fungerande när man inleder ett samtal med en trädgårdsföretagare. Värderingar låter tråkigt och fjärran ifrån det praktiska arbetet. Kanske låter det för fint för ett litet familjeföretag att tänka på värderingar. Så vad är då värderingar och varför ska vi prata om dem?

Värderingar kan till exempel vara etiska, moraliska, kulturella eller personliga. De påverkar hur människor förhåller sig till familj, vänner, arbete, samhälle och miljö. I organisationer styr värderingar företagets kultur och beslutsfattande. Med andra ord, värderingar styr människors och företagets handlingar, antingen medvetet eller omedvetet.

När lantbrukare tillfrågas om utbildningsönskemål eller ämnen de skulle vilja ha mer information om, brukar det dyka upp konkreta och praktiska önskemål. Information behövs, till exempel om ogräsbekämpning eller hantering av växtsjukdomar eller annan jordbruksteknik. Vanligtvis kommer inte ledning eller strategi upp i dessa önskemål. Min erfarenhet är dock att odlingen är den "enkla" delen, medan det är mycket mer utmanande att sköta gården och göra jordbruket till en lönsam verksamhet.

Värderingar är ledningens grundpelare. När ett företag har tydliga och genomtänkta värderingar är det lättare att fatta vardagliga beslut. Då kan man i en beslutssituation alltid gå tillbaka till det som är överenskommet och planerat. Värderingar hjälper också till att tolerera externa påtryckningar som till exempel en skuldbeläggande offentlig diskussion.

Ibland har jag frågat mina kunder varför de är bönder. Jag ställer inte frågorna för att ifrågasätta de beslut de fattar, utan förutom ett genuint intresse är målet att få dem att fundera över vad deras verksamhet och odling bygger på. Svaren har ofta varit intressanta. I många fall är bakgrunden viljan att producera mat och leva i lugn och ro på landsbygden. Fortsättning på släktgården och koppling till generationer av bönder har också ofta kommit på tal. Så de här är deras värderingar och påverkar de val och beslut de fattar.

Värderingar kan kanske inte direkt omvandlas till kassaflöde, men i framtiden kommer även behovet av branding av bärödlings att öka och färdiga värderingar kommer att underlätta det arbetet. Konsumenterna blir alltmer "medvetna" och vill också att de tjänster de använder och de varor de köper ska vara ansvarsfullt och hållbart producerade. När en företagare har tydliggjort sitt företags värderingar kan han även använda dem när han marknadsför sitt arbete och sina produkter.